

Udaja vsek četrtik in velja s
posamezno vred ali v Mariboru s
posameznim na dom za celo leto
20 K. pol leta 20 K. za četrto leto
30 K. Izven Jugoslavije 50 K.
Posamezna se pošlje na upre-
dno Slovenskega Gospodarja
v Mariboru, Koroska cesta št. 5.
Lahko se dopušča do odpovedi.
Posamezna se plačuje naprej.
Telefon št. 220.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Udaja „Kmeti tiskovnega društva“
dobivajo list brez posebne za-
ročnine. — Uredništvo: Koroska
cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo.
Upravništvo sprejema naročila
inserate in reklamacije. Cena
inseratov po dogovoru. Za vsa
kratke oglase primeren pogoj.
Nezaprte reklamacije so poštne
proste.
— Telefon št. 220.

5. letnik.

Maribor, dne 3. marca 1921.

55. letnik.

Občinske volitve v Sloveniji.

V „Službenih Novinah“ št. 43 od 25. febr. 1921 je objavljen novi občinski volilni red za Slovenijo. Na pri-
fisk liberalcev in samostojnežev je vla-
da v Beogradu spremenila nekatere
moločbe v občinskem volilnem redu, ki
ga je dne 15. maja 1920 podpisal re-
gent Aleksander. V spremenjenem vo-
lilnem redu pridejo v poštev predvsem
te točke:

1. Crta se ženska volil-
na pravica.

2. Odpade volilna dolž-
nost.

Volilni imeniki.

3. Pravomočni volilni imeniki za
volitev v ustavotvorno skupščino dne
28. novembra 1920 ostanejo v veljavi
tudi za občinske volitve brez novega
reklamacijskega postopanja. Kdor to-
rej dne 28. novembra 1920 ni imel vo-
lilne pravice, tudi tokrat ne bo volil.
Deželna vlada pa sme v občinah, kjer
je v volilnih imenikih bilo vpisanih
razmeroma malo volilcev, odrediti, da
se občinske volitve izvedejo na podla-
gi novih imenikov.

Kandidatne liste.

4. Kandidatne liste se morajo vpi-
sati na uradno izdanem obrazcu, ki
se bo dobil pri županu ali okrajnem
glavarstvu ali pri deželni vladi. Kan-
didatne liste morajo obsegati toliko i-
men, kolikor je voliti občinskih odbor-
nikov in namestnikov. Občinski odbor
sestoji v občinah z manj kakor 500 pre-
bivalci iz 10 odbornikov in 10 namest-
nikov, z manj kakor 2000 prebivalci iz
16 odbornikov in 16 namestnikov, z
manj kakor 5000 prebivalci iz 24 od-
bornikov in 24 namestnikov, z manj
kakor 10.000 prebivalci iz 32 odbor-
nikov in 32 namestnikov, z manj ka-
kor 20.000 prebivalci iz 36 odbornikov
in 36 namestnikov, z manj kot 40.000
prebivalci iz 40 odbornikov in 40 na-
mestnikov, s 40.000 ali več prebivalci
iz 48 odbornikov in 48 namestnikov.
Merodajno je zadnje ljudsko štetje (1.
1921). Kandidatne liste se pišejo, pa
ne tiskajo, kakor so poročali nekateri
listi. Na čelu liste se zapiše ime ob-
čine, dan volitve, in jasna označba sku-
pine volilcev, ki predlaga listo. Po-
tem pod I: s tekočimi številkami 1, 2
... imena in priimki, prebivališče in
pokle kandidata za občinske odbor-
nike, ki jih mora biti toliko, kolikor je
izvoliti občinskih odbornikov. Potem
pod II: s tekočimi številkami 1, 2...
imena kandidatov za namestnike. Ta-
ko za imeni kandidata in namestni-
kov se napišejo imena enega predsta-

vnika in enega namestnika te liste za
volilni odbor. Pod vse to se podpišejo
svojeručno in čitljivo predlagatelji in
pa kandidati, slednji z opombo, da iz-
volitev po tej listi sprejmejo. Na kan-
didatni listi je dalje imenovati izmed
podpisancev eno osebo in nje namest-
nika, katera naj obuje v imenu stran-
ke z županom, oziroma s politično ob-
lastjo. Brez privolitve se ne sme nih-
če označiti za predstavnika. Z izvirno
kandidatno listo morajo predlagatelji
predložiti še po dvakrat toliko prepis-
ov liste, kolikor je v občini volišč.
Na prepisih imena predlagateljev ne
smejo biti navedena, ampak samo
imena predstavnika in namestni-
ka. V razglasu o volitvi se objavi dan
in ura, do katere se smejo vlagati kan-
didatne liste.

Razpis volitev.

5. Volitve je treba vsaj štiri ted-
ne prej razglasiti na občinski deski.
Dan volitve določi pristojno politično
oblastvo.

6. Volitev vodijo volilni odbori, ki
jih tvori: župan ali občinski sveto-
valec kot predsednik, eden občinski
odbornik, ki ima volilno pravico v do-
tleni občini, in za vsako stranko (kan-
didatno listo) po en predstavnik. Kjer
ni odborov, določi okrajno glavarstvo
osebe, ki opravljajo posel predsedni-
ka, oziroma občinskega odbornika, v
volilnem odboru. Vsi člani morajo biti
volilci v dotični občini. Politična ob-
last sme poslati svojega zastopnika na
volišče.

Kroglice.

7. Volilo se bo s kroglicami, ka-
kor dne 28. novembra 1920. Na volil-
nih škrinjah morajo biti nalepljene
kandidatne liste posameznih strank.

Vezanje strank.

8. Novo je v tem volilnem redu
da se po dvoje ali več kandidatnih list
lahko veže. To se more zgoditi tako-
je: Vsaj osem dni pred dnem volit-
ve morajo stranke, ki sklenejo zvezo,
javiti politični oblasti, da se njih kan-
didatne liste vežejo ali po domače re-
čeno, da se glasovi teh strank štejejo
skupno. Politično oblastvo mora to iz-
javo izročiti potem županu volilnem
odboru, čim se on sestane.

Propore.

9. Volitev se vrši po proporeu, ka-
kor pri volitvah v ustavotvorno skup-
ščino. Skupna svota vseh oddanih gla-
sov se razdeli s številom občinskih od-
bornikov, zvišanim z eno. Če se pri
tej delitvi pokaže ostanek, se mora do-
biti število zaokrožiti na prvo večje
celo število: če pa ni ostanka, je dob-
ljeno število zvišati za eno. Tako do-
biti število je volilno število za do-
ločitev odborniških mest. S tem števi-
lom se namreč razdelijo števila glaso-
ki so jih dobile posamezne kandidatur-
liste. Tako dobijemo celo število poka-
že, koliko odbornikov pripade posame-
zni kandidatni listi.

10. V občinah, kjer je vložena sa-
ma ena veljavna kandidatna lista, pro-
glasi župan brez volitve vse kandida-
te kot izvoljene.

11. Voljen sme biti samo vsak mo-
ški, ki je na dan razpisa volitve star
24 let in ki je vpisan v volilni imenik

Toliko danes o občinskih volitvah
Tajništvo Kmetске zveze bo izdalo na-
šim zaupnikom natančna navodila. Z
danes opozarjamo vse naše somišlje-
nike, naj ne dajo podpisa nobenemu
drugemu, kakor našim moštem na na-
še kandidatne liste. Krajevni odbori
Kmetске zveze po vseh občinah se na-
tako spremenijo v volilne odbore. In
pritegnite v te odbore vse odlične ter
zavedne volilce vseh stanov. Posvojte
se o kandidatih in vseh potrebnih
korakih.

Če želi kdo glede občinskih volitav
kakega poasnila, naj piše na Tajništ-
vo Slovenske kmetске zveze v Mari-
boru (Cirilova tiskarna). Priloži na-
znamko za odgovor.

Tajništvo Kmetске zveze.

Koga branijo samostojni v davčnih zadevah.

Samostojni so pred volitvami z vsi
ljudstvi se zaletavali v davke, ki ka-
kor težko breme ležijo na ramenih
kmetске stanu. Kmetje so dobili u-
tis, da bodo ti samostojni davkoborci,
če jih pošljejo v Beograd, s hrabrostjo
španskih bikoborcev napadli davč-
no pošast ter jo podrli na tla. Ko pa
so naši dični samostojni, ki so ju-
raki samo v laganju, zabavljanju in
obljubljanju, prišli v Beograd, so čisto
pozabili na vlogo španskih bikobor-
cev, v kateri so se med agitacijo po-
kazovali našemu ljudstvu. Niti upali
se niso stopiti na pozorišče davkobor-
stva. Niti besedice se niso upali čr-
niti v javnosti o tem, kako krivično so
davki razdeljeni v naši državi. Niti
zahtevce niso postavili, da se naj da-
vki zednačijo, da ne bo slovenski naš
kmet plačeval veliko več kakor srbs-
ki, ampak slovenski kmet samo toliko
kakor srbski seljak in niti vinarja več.
Postavili so pač 22 svojih slovilih za-
htev, o podražavljenju advokatov, o tem,
da je vera zasebna stvar itd. Ne naj-
demo pa niti besedice o tem, da so da-
vki nesorazmerno razdeljeni, da je
preveč bremen naloženih na kmetски
stan, da je zlasti slovenski kmet z da-

vki krivično obremenjen, da ne sme
plačevati več davka kakor srbski. Sa-
mostojni junaki v širokoustenju pred
volitvami se v Beogradu ne upajo od-
preti ust in izpregovoriti besedice —
proti davkom, zoper katere so med na-
šim ljudstvom tako gromeli in hrumeli.

Pač nekaj pisanih besed zoper
previsoko odmerjene davke so v obli-
ki interpelacije na finančnega minist-
ra poslali gospodje Drotar, Mrmolj
in Urek. Za katere kmete se zavzema-
jo ti veliki kmetски prijatelji? Evo njih
imena: Jože Herndl, Marko Rosen-
berg, Henrik Siderič, Albert Horvat,
Frane Horvat, Frane Hausmann, dr.
Ernst Schwarz, Ignac Sinigoi, Jožef
Novak, Frane Wirth, Al. Krainz, Fr.
Zemljic, Joško Rajh, Beti Golscheber,
Josipina Hold, Fr. Zangl, Klot. Bou-
vier, Zoržini, Wolf, Vi, slovenski kme-
tje gornjeradgonskega in ljubomirsko-
ga okraja, vi dobro poznate nosilce
teh imen. Kaj ne da, sami ubogi kmet-
ski sotrpini? Vi odkimavate z glavo? Imate prav. To so sami vojni dobil-
karji, povečini nemškutarji, Nemci in
židje, samo ubogega, trpečega, slov-
kmeta ni niti ednega med njimi! In
zakaj se samostojni potegujejo za
vojne dobilkarje, trgovce, birte, kra-
marje, nemškutarje? Čliha vkup štri-
ba. In če bodo samostojni dosegli ta-
di zmanjšanje davkov pri teh denarnih
mogoteh, bo pa marsikateri tisočake
smuknil v kaso samostojnežev.

Kako je izdal dr. Vošnjak kmetsko stvar?

V 69. številki srbskega kmetskega
lista „Selo“ objavljajo srbski zemljorad-
niki (kmetiska stranka) izdajstvo dr.
Vošnjaka, voditelja slovenskih samo-
stojnežev. Ker je članek zanimiv in
ker hočemo, da naj sliši to sodbo sr-
bskih kmetov tudi naše ljudstvo, ga
celoma prinašamo. „Selo“ piše:

„Ob priliki glasovan v ustavnem
odboru o 1. členu vladnega ustavne-
ga načrta so glasovali trije zastopni-
ki našega kluba (Zemljoradniškega)
in sicer Mihael Avramović, Joca Jo-
vanović in Milan Bošković proti pro-
logu demokratov in radikalov; četrti
zastopnik Zemljoradniškega kluba,
Slovenec Bogumil Vošnjak pa je gla-
soval za vladni načrt.“

Postopanje slovenskega poslanca
g. Vošnjaka je napravilo zelo neugo-
den vtis. Zemljoradniški klub je imel
lasten ustavni predlog, katerega je
pomagal izdelovati sam dr. Vošnjak
kot član strankinega odbora in ta
predlog je podpisal poslanec g. Pucelj
kot predstavnik slovenskih samostoj-
nih kmetov. Dr. Vošnjak pa je glaso-
val, kakor že omenjeno, proti predlo-

Zaklad na otoku.

Iz angleškega prevedel Paulus,

(Dalje.)

Kako me je ta „mornar z eno no-
go“ strašil v mojih sanjah, to bi vam
težko dopovedal. Kadar je v viharjih
nočeh veter stresal vogle naše hiše,
in so valovi tulili ob skalnatem obre-
žju, sem ga videl v najrazličnejših in
strašnih podobah. Sedaj je imel nogo
odrezano pri kolenu, sedaj pri boku,
ali pa je sploh imel samo eno nogo in
to sredi telesa. Skakal je in se po-
ganjal za meno in svoji eni nogi in
me gonil čez drn in strn, da sem od
strahu kričal v sanjah. Zelo drago
sem plačal svoj mesečni groš s temi
mučnimi sanjami.

Dasiravno pa me je toliko strašil
enonogi mornar, sem se kapitana sa-
mega manj bal, kot drugi, ki so prišli
z njim v dotiko.

Kajti ljudje so se ga v resnici ba-
li. Pa je bil tudi zares siren in nezno-
sen, posebno kadar je izpil več nego
je mogel nositi. Toda je plačeval rum
vsem gostom in jih silil, da so morali

poslušati njegove zgodbe in z njim pe-
ti. In hiša se je tresla od divjega kri-
ka in ljudje so kričali z njim na živ-
ljenje in smrt. Ker gorje tistim
so „tro ih v njegov rog“! Besnel je in
jim grozil z nožem, češ, da se nihče
ne zmeni zanj, za „kapitana.“ In če
ga je kdo ogovoril, pa je udaril po mi-
zi, planil po koncu in ga nahnul da
naj molči. Seveda tudi ni nihče smel
prej oditi, dokler ni on od pianosti —
zlezal pod klop.

Natolji pa so strašile ljudi njego-
ve zgodbe. Strašne reči je pravil, o
nesrečah na morju, o polomljenih la-
dajah, o morskih roparjih itd. Po nje-
govem pripovedovanju soditi je mož
živel velik del svojega življenja med
največimi hudočneži, kar jih ima Bog
god milim solncem.

Tudi nad njegovimi robotmi be-
sedami in srovimi izrazi so se naši
priprosti kmetčki ljudje zelo spotikali.
Moj oče je vedno ponavljal, da pojde
gostilna v njo, ker se „o tedi“ začeli
ljudje izogibati, ki jim ni za tučeva
nasilstva in za njegove divje dogodiv-
ščine. Toda jaz sem prepričan, da je
nam neznanec prinesel dobiček. Lju-

dje so se ga res bali, toda sčasoma
jim je postala stvar zabavna. Tujec
jim je bil s svojimi divjimi zgodbami
prijetno dražilo in razvedrilo v njih-
vem enoličnem vaškem življenju. Ne-
kateri mlajši gostje so ga celo obču-
dovali, češ, da to je „pristni, stari,
morski volk“, „pristna morská sol“ in
da taki pomorščaki so Angleže napra-
vili za gospodarje nad vsemi morji.

V erem oziru seve nam je grozil
od nje ga pogin. Teden za tednom, in
meseč za mesecem je minil, mož je po-
pival, plačal pa nič. Ze zdavnaj so
šli tisti zlati, ki jih je prvi dan vrgel
na prag, moj oče pa ni imel poguma,
da bi ga terjal. Ako je le samo ome-
niti dolg, je kapitan puhnil skozi nos,
da je zatulilo in gledal tako divje, da
se je moj ubogi oče tiho izgubil sko-
zi vrata. Videl sem ga, kako je po ta-
lem nastopu lomil roke in tarnal. Za-
lost in strah sta zelo pospešila njego-
vo zgodnjo in nesrečno smrt.

Ves čas, kar je bil pri nas, ne-
znani mornar ni izpremenil obleke, le
bar nogavice si je kupil nekoč od kro-
šnjara. Petelinje pero, ki ga je nosil
na klobuku, se mu je obesilo navzdol,

pustil ga je viseti, četudi mu je bilo
zelo nadležno ob vetrovnih dneh. Su-
knjo si je sam šival in popravljal v
svoji sobi, da že nazadnje ni bila več
aruga, ko krpa na krpi. Nikoli ni pi-
sal kakega pisma, z nikomur ni go-
voril, razen z našimi sosedi, in še s
temi le, kadar je bil pijan. Njegov
velikega mornarskega kovčega no-
den izmed nas se ni videl od znotraj.

Nihče si ni upal mu nasprotovati.
Le enkrat je zadel na odpor.

To je prišlo tako-le:

Mojemu ubogemu očetu se je bole-
zen zelo shujšala in blizal se je smr-
ti. Zdravil ga je dr. Livesy, zdravnik
iz bližnjega mesta. Nekoga dne ga je
prišel obiskat pozno proti večeru.
Moja mati mu je pripravila južino in
nato je šel v gostilniško sobo posediti
med vaščane, da pokadi pipo tobaka,
in počaka na konja, ki ga je v vsi
djal pod streho, ker pri nas nismo i-
meli hleva.

Dalje prihoduje.

Širite katoliške liste!